

Z ŻYCIA ŚODR

- „Żabi Kraj w obiektywie”
- 2 „Uprawa ziół, ich innowacyjne wykorzystanie szansą rozwoju obszarów wiejskich powiatu kłobuckiego”
- 4 Międzynarodowe Targi Ogrodnicze Spoga + Gafa 2017 Kolonia Niemcy
- 5 „Dzień Kartofla”
- 6 „Innowacyjne rozwiązania w hodowli i organizacji chowu bydła mięsnego”
- 7 Problemy ze zbiorem kukurydzy
- 8 Pracownicy nagrodzeni podczas Krajowej Wystawy Rolniczej

SPECJALIŚCI RADZĄ

- 10 Jakie odmiany jęczmienia jarego siać w woj. śląskim

- 12 Stosowanie ziół w żywieniu trzody chlewnej
- 13 Unikanie przednówka w żywieniu kiszonką z kukurydzy jest koniecznością
- 15 Praca hodowlana w chowie drobnego inwentarza
- 16 Jesienne seminarium pszczelarskie
- 17 Prawnik Radzi - Wspólne konto w banku

ŚRODOWISKO W KTÓRYM ŻYJEMY

- 20 Zmiany w gospodarce odpadami komunalnymi
- 22 Słowiński Park Narodowy

NOTOWANIA

- 25 Ceny rynkowe

WYWIAD MIESIĄCA

- 30 Z rybami za pan brat

SYGNAŁY

- 32 Formalne umowy dzierżawy lepsze dla wdzierżawiającego i dla dzierżawcy
- 33 Nowy rok szkolny - nowa infrastruktura
- 34 Pierwsze innowacje w chowie i hodowli zwierząt
- 38 „Najlepsze Gospodarstwo Agroturystyczne” w woj. śląskim
- 40 „Smaki Regionów” w Poznaniu
- 41 Konkurs ogrodów przydomowych w gminie Hażlach
- 42 Ogólnopolski Zjazd Kół Gospodyń Wiejskich w Licheniu
- 44 Tradycje i obyczaje na świętego Marcina
- 46 Konkursy, pszczelarskie prelekcje edukacyjne, degustacje miodów

DOM I OGRÓD

- 48 Niezwykłe ciasteczka cięszczyńskie
- 50 Niechciana lokatorka
- 51 Uwaga na szkodliwy aluminium!
- 52 Prace w ogrodzie ozdobnym przed nadejściem zimy

☛ **Przyjmujemy do druku: REKLAMY, OGŁOSZENIA, ARTYKUŁY SPONSOROWANE** - zgodnie z cennikiem. Drobne ogłoszenia rolników zamieszczamy bezpłatnie.

☛ **PRENUMERATĘ** można zamówić bezpośrednio w redakcji lub u doradców.

Redakcja nie odpowiada za treść reklam, ogłoszeń i artykułów sponsorowanych. Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów i przetwarzania materiałów prasowych.

Adres redakcji:

**ŚLĄSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
ODDZIAŁ W MIKOŁOWIE**

ul. Gliwicka 85, 43-190 Mikołów
tel.: 32 325 01 49, 32 325 01 57
fax 32 325 01 44

e-mail: M.Hankiewicz@odr.net.pl

Redakcja:

Maurycy Hankiewicz - red. naczelny,
Karina Kwaśniewska,
Bernadeta Pieter

Zdjęcie na okł.: Michał Kulig - zdjęcie pt. „Lustro wody” (laureat I miejsca w konkursie fotograficznym „Żabi Kraj w obiektywie”)

Druk: Drukarnia TOP DRUK w Łomży
Nakład: 2400 egz.

FORMALNE UMOWY DZIERŻAWY LEPSZE DLA WYDZIERŻAWIAJĄCEGO I DLA DZIERŻAWCY

„Skoro deklaruje się we wniosku o dopłaty, że jest się rolnikiem, to należy liczyć się z kontrolami, którym oni podlegają”

W czasopiśmie „Strefa Agro” z września br., padło stwierdzenie: „Coraz bardziej będzie się ujawniać niespójność statystyk z realiami naszego rolnictwa. Mamy 1,3 mln wniosków o dopłaty, z czego połowa wnioskodawców nie orze i nie sieje. Ten problem będzie narastał i w końcu będzie trzeba z nim się zmierzyć”.

Co do prawdziwości stwierdzenia tego faktu nikt nie ma wątpliwości. Można spierać się czy proporcja pół na pół między wnioskodawcami prowadzącymi działalność rolniczą, a wnioskodawcami ograniczającymi swoją aktywność rolniczą tylko do złożenia wniosku jest prawdziwa, czy aby tych drugich nie jest więcej. Co zaś się tyczy konieczności zmierzania się z tym problemem, to należy stwierdzić, że nastąpi to dość szybko, za sprawą ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Bowiern obowiązują przepisy ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. Wymuszają one wprowadzenie na terenie całego państwa Programu działań mającego na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu. Dotychczas tego typu programy ustanawiane były tylko dla wyznaczonych obszarów szczególnie narażonych (OSN) na odpływ do wód azotanów ze źródeł rolniczych.

Program zawiera:

1. Określone środki oraz sposoby postępowania w zakresie praktyki rolniczej, w szczególności związanej z procesami nawożenia oraz gospodarki nawozami w gospodarstwach rolnych. Obejmują one:
  - a) ograniczenie rolniczego wykorzystania nawozów, w tym sposoby i warunki nawożenia na glebach zamarniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych i na terenach o dużym nachyleniu, a także równowagę między możliwym do przewidzenia zapotrzebowaniem upraw na azot, a zasilaniem upraw azotem z gleby oraz z nawożenia,
  - b) wskazanie okresów, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów oraz dawek nawozów i sposoby nawożenia,
  - c) określenie warunków, w których wykorzystanie niektórych rodzajów nawozów jest zabronione,
  - d) określenie warunków przechowywania odchodów zwierzęcych, w tym powierzchni i pojemności urządzeń do ich przechowywania,
  - e) planowanie prawidłowego nawożenia azotem poszczególnych roślin,
  - f) określenie listy upraw intensywnych,
  - g) określenie współczynników przeliczeniowych DJP zwierząt gospodarskich,

- h) określenie sposobu obliczania sztuk przelotowych zwierząt gospodarskich i ich stanu średniorocznego,
  - i) określenie sposobu obliczania minimalnej wielkości miejsc do przechowywania odchodów zwierzęcych,
  - j) określenie średnich rocznych wielkości produkcji odchodów zwierzęcych i koncentracji zawartego w nich azotu, w zależności od gatunku zwierzęcia gospodarskiego, jego wieku i wydajności oraz systemu utrzymania,
  - k) określenie sposobu obliczania dawki nawozów azotowych mineralnych,
  - l) określenie maksymalnych dawek nawozów azotowych dla upraw w plonie głównym,
  - m) określenie sposobu ustalania wielkości rocznej dawki odchodów zwierzęcych, wykorzystywanych rolniczo, zawierającej nie więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.
2. Sposób dokumentowania realizacji programu działań.
  3. Określenie harmonogramu rzeczowego i czasowego realizacji środków, związanych z procesami nawożenia o których mowa w pkt 1 a-e.

Stosowanie programu obowiązuje podmioty prowadzące produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz prowadzące działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy. Kontrola respektowania programu jest przypisana organom Inspekcji Ochrony Środowiska. Na potrzeby wykonywania kontroli, organy Inspekcji Ochrony Środowiska są uprawnione do wykorzystywania danych zgromadzonych w systemie ewidencji producentów oraz ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Dane te udostępni nieodpłatnie Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. I właśnie, te dane w wielu przypadkach wymuszają potrzebę zmierzania się z problemem rozmiariania się ilości podmiotów wnioskujących o płatności z ilością podmiotów faktycznie prowadzących działalność rolniczą. W pierwszym rzędzie powodem może być wymóg stosowania w okresie roku dawki odchodów zwierzęcych wykorzystywanych rolniczo, zawierającej nie więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych. Spośród podmiotów prowadzących produkcję zwierzęcą, uprawiających grunty pod potrzeby powierzchni paszowej dla utrzymywanych zwierząt, jest wielu, którzy nie wnioskują o dopłaty do gruntów dzierżawionych. Bowiern dzierżawią je w ramach umowy ustnej, zgodnie z którą użytkownik nie płaci czynszu dzierżawnego, a o dopłaty występuje wydzierżawiający, choć zgodnie z prawem nie ma do nich prawa. Wszak w szczegółowej instrukcji wypełniania wniosku o przyznanie płatności jest jednoznaczny zapis, cytując: płatności przysługują faktycznemu użytkownikowi, który rzeczywiście

wykonuje wszelkie czynności niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa. W takich przypadkach kontrola danych z rejestru zwierząt i danych z rejestru wniosków o dopłaty, może wykazywać w danym gospodarstwie nadprodukcję nawozów naturalnych w stosunku do użytkowanych gruntów. A zatem, trzeba będzie wykazać, gdzie pozbywany jest nadmiar produkowanego nawozu. Wskazanie gruntów należących do innego właściciela, który wnioskuje o dopłaty do nich, z formalnego punktu widzenia jest obrotem nawozami naturalnymi. Zaś ustawa o nawozach i nawożeniu z dnia 10 lipca 2007 r. stanowi, że nawozy naturalne mogą być zbywane do bezpośredniego rolniczego wykorzystania wyłącznie na podstawie umowy zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, którą należy przechowywać co najmniej przez 3 lata od dnia jej wygaśnięcia. Stanowi też, że nabywca nawozu naturalnego, opracowuje w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy plan nawożenia, jednak nie później niż do dnia rozpoczęcia stosowania nawozu naturalnego. Tym samym, na wydzierżawiającym grunty na takich warunkach spoczywają obowiązki. Jest też narażony na sankcje, gdyż przywołana na początku ustawa Prawo wodne stanowi, że podmioty prowadzące produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz prowadzące działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce lub stosowane nawozy, ponoszą opłatę za:

1. stosowanie nawozów niezgodnie z przepisami - maksymalnie 2000 zł,
2. przechowywanie odchodów zwierzęcych niezgodnie z przepisami - maksymalnie 3000 zł,
3. prowadzenie dokumentacji działań niezgodnie z przepisami albo jej brak - maksymalnie 500 zł,
4. brak wymaganego planu nawożenia azotem - maksymalnie 500 zł.

To jest jeden z przykładów, który najszybciej rzuci się w oczy. Są jeszcze inne, które mogą skłonić służby kontrolne do wizyty u wydzierżawiającego grunty rolne, który jest rolnikiem tylko z racji występowania o dopłaty, a nie z racji prowadzenia działalności rolniczej. Choćby w kwestii obowiązku ubezpieczenia połowy uprawianych roślin na jego gruntach, albo obowiązku prowadzenia ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin. Bo skoro deklaruje się we wniosku o dopłaty, że się jest rolnikiem, to należy liczyć się z tym, że podlega się kontrolom, którym podlegają rolnicy. Zresztą na końcowej stronie wniosku nad składanym podpisem jest zapis „Zobowiązuję się do umożliwienia wstępu osobom upoważnionym do wykonywania czynności kontrolnych na teren mojego gospodarstwa rolnego”.

Dlatego należy zadać pytanie, czy taka forma dzierżawy nie powinna być zastąpiona formalnymi, legalnymi umowami, określającymi warunki dzierżawy i wielkość czynszu dzierżawnego. Wydzierżawiający miałby pożytek z tytułu posiadania gruntu i nie byłby narażony na sankcje za niespełnianie wymogów, obowiązujących rolników. Dzierżawca natomiast, miałby przejrzystość w funkcjonowaniu gospodarstwa i niejednokrotnie większe szanse na wykorzystanie unijnych funduszy. Zaś organy kontrolujące mniej podmiotów do kontrolowania. Nie byłoby rozdziewięku między statystyką a realiami w rolnictwie, o których mowa na wstępie.

Marcin Jakubowski
PZDR w Bielsku-Białej